

มัต

สมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย
นโยบายรองรับสังคมสูงวัย
ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

ในการประชุมสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย
นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2562

โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการ
และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

มติสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

ในการประชุมสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย
นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2562
ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา
ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์
แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

มติสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

ในการประชุมสมัชชาเฉพาะประเด็น ว่าด้วย
นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2562

ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์
แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

ที่ปรึกษา พลเดช ปิ่นประทีป
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
ทิพย์รัตน์ นพลดารมย์
พัชรา อุบลสวัสดิ์
กรรณิการ์ บรรเทงจิตกร
ปิติพร จันทรรัตน์ ณ อยุธยา

บรรณาธิการ นงลักษณ์ ยอดมงคล
วีระศักดิ์ พุทธาศรี

ผู้เขียน เดชรัต สุขกำเนิด
ศศิพัฒน์ ยอดเพชร
ไตรรัตน์ จารุทัศน์
นงลักษณ์ ยอดมงคล
วีระศักดิ์ พุทธาศรี

ประสานงาน วันเพ็ญ ทินนา
ชะวະลีพร ภาณุตานนท์

คำนำ

สังคมไทยกำลังเผชิญภาวะการเปลี่ยนแปลง ผู้สูงอายุเพิ่ม เด็กเกิดน้อย และกำลังก้าวสู่สังคมสูงอายุ โดยคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aging Society) ในปี พ.ศ.2583 และพบว่าขณะนี้ รัฐบาล หน่วยงานราชการ ภาควิชาการ และภาคสังคม ต่างมีความตื่นตัวในการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งหลายภาคส่วนได้มีความพยายามในการพัฒนาและผลักดันให้เกิดนโยบาย มาตรการต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านสภาพแวดล้อม เพื่อรองรับสังคมสูงวัยและก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

จากการรวบรวม วิเคราะห์ นโยบายและยุทธศาสตร์ในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนโยบายรองรับสังคมสูงวัย พบว่า สถานการณ์ดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์ “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ความรู้ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพลังสังคม และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย ผ่านกระบวนการสมัชชาสุขภาพ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนทั้งสามยุทธศาสตร์ไปพร้อมกัน เริ่มจากการขับเคลื่อนเรื่องความรู้ ตั้งต้นจากการกำหนดประเด็นปัญหา หาสาเหตุ

สารบัญ

บทนำ
00

สมาชิกเฉพาะประเด็น นค 1
การออมเพื่อสังคมสูงวัย
00

สมาชิกเฉพาะประเด็น นค 2
การเสริมสร้างศักยภาพ
และการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ
00

สมาชิกเฉพาะประเด็น นค 3
การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย
ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี
00

สมาชิกเฉพาะประเด็น นค 4
ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพ
และพัฒนาระบบการดูแล
ผู้สูงอายุระยะยาว
00

กำหนดเป้าหมาย และเสนอวิธีการแก้ไข การขับเคลื่อนเรื่องความรู้ทำไปพร้อมกับ การขับเคลื่อนพลังสังคม คือให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามาร่วมขับเคลื่อน เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนนโยบายให้มีการแก้ปัญหาเชิงระบบและโครงสร้างต่อไป การประชุมสมาชิกเฉพาะประเด็น ว่าด้วย นโยบายรองรับสังคมสูงวัย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562 วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2562 ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร มีมติออกมา รวม 4 มติ ครอบคลุมสี่มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสุขภาพ และมิติสภาพแวดล้อม ซึ่งทั้ง 4 มติมีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนออย่างกระชับ ชัดเจน และเป็นรูปธรรม จุดชี้ขาดที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่พลังของสังคม ที่จะต้อง ติดตามขับเคลื่อนและผลักดันอย่างต่อเนื่อง จนเกิดนโยบายนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงเชิงระบบและโครงสร้างอย่างแท้จริงต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
4 กรกฎาคม 2562

มติสมัชชา
เฉพาะประเด็น
ว่าด้วยนโยบายรองรับ
สังคมสูงวัย

มติ 1

การออมเพื่อสังคมสูงวัย

นโยบายสาธารณะว่าด้วยการออมเพื่อสังคมสูงวัย เพราะจำเป็นต้องมีระบบสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจที่จะช่วยให้ชีวิตมีความมั่นคง มีศักดิ์ศรี และสามารถวางแผนหรือคาดการณ์เส้นทางการดำเนินชีวิตที่ดีพอสมควร เพื่อให้มีการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้สูงอายุหรือผู้กำลังจะก้าวไปเป็นผู้สูงอายุจะสามารถออมได้ เพื่อให้เป็นไปในลักษณะเศรษฐกิจอายุรวัฒน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การออมเงินทุน ธนาคารต้นไม้เพื่อการออม รวมทั้งการออมรูปแบบอื่นๆ โดยดำเนินการต้องบูรณาการทั้งภาครัฐ เอกชน วิชาการ และภาคประชาชนเองด้วย

สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ได้พิจารณารายงานเรื่องสถานการณ์ นโยบาย มาตรการและกลไกเพื่อนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทย

รับทราบถึง ความสำคัญของการสนับสนุนบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา เอกชน ประชาสังคม ร่วมกันประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อการออมสำหรับสังคมสูงวัยในระดับชาติและพื้นที่

รับทราบถึง ความสำคัญของการออกแบบระบบการออมเพื่อสังคมสูงวัย เพื่อให้มีกาเตรียมความพร้อมเรื่องการออมเพื่อสังคมสูงวัยของภาคส่วนต่างๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถรับมือกับดุลการเงินที่เปลี่ยนแปลงตามสังคมสูงวัยได้อย่างทันการณ์

ตระหนักถึง การสร้างระบบสนับสนุนการออมทางการเงินที่เพียงพอสำหรับสังคมสูงวัยในอนาคต เช่น การฝากเงิน และการเข้าร่วมกองทุนการออมแห่งชาติ

จำเป็นต้อง มีการรับรองและการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออม เพื่อให้มีการสนับสนุนการปลูกและนำไม้ยืนต้นมาเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าในการออมสำหรับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ตระหนักถึง ความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อจัดให้มีและดำเนินการระบบการสนับสนุนในการลงทุนเพื่อการปลูกไม้ยืนต้น และระบบการสนับสนุนการออมแบบอื่นๆ รวมถึงต้องมีองค์กรในการประสานงานเพื่อสนับสนุนการลงทุนดังกล่าว จึงมีมติดังนี้

การออกแบบระบบการออมเพื่อสังคมสูงวัย

1. ขอให้กองทุนการออมแห่งชาติ และกลุ่ม เครือข่าย องค์กรต่างๆ ทำหน้าที่ประสานงานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวล วิเคราะห์ และนำเสนอ สถานการณ์ แนวทาง และปัญหาอุปสรรคของการออมของครัวเรือนในภาพรวมของทั้งประเทศ เพื่อให้เห็นสถานการณ์ แนวโน้ม กลุ่มครัวเรือนที่มีความเสี่ยง ปัญหา และแนวทางในการปฏิบัติ

2. ขอให้กระทรวงการคลัง ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลรายได้เศรษฐกิจของประชากรในการออมเงิน และร่วมกับสำนักงานประกันสังคม กระทรวงมหาดไทยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน สภาองค์กรชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทำหน้าที่ประสานงานและออกแบบระบบสวัสดิการของรัฐและเอกชนสำหรับสังคมสูงวัยในภาพรวม เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการออมเพื่อสังคมสูงวัย และเงื่อนไขในการดำรงชีวิตของประชากรแต่ละกลุ่มวัย

3. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการทำงานขององค์กรชุมชนในพื้นที่ เช่น สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ โรงเรียน สหภาพแรงงาน ชมรม ฯลฯ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการออมเพื่อสังคมสูงวัยในรูปแบบต่างๆ ในท้องถิ่นนั้น โดยประสานงานกันอย่างใกล้ชิดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะของศูนย์ข้อมูลและศูนย์ปฏิบัติการเพื่อการออมในระดับท้องถิ่น

4. ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษาฯ สถาบันการศึกษา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สมาคมนักวางแผนการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออม พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอนว่าด้วยการออมและการจัดการเงินครัวเรือน ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มวัยและแต่ละกลุ่มประชากรผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและเพิ่มข้อมูลทางเลือกเกี่ยวกับการออม/การจัดการการเงินสำหรับประชาชน รวมถึงจัดระบบการออมในสถาบันการศึกษาที่ช่วยให้ผู้ออมสามารถออมได้ต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย และเมื่อไปประกอบอาชีพ

การสนับสนุนการออมทางการเงิน

5. ขอให้กองทุนการออมแห่งชาติ และกลุ่มเครือข่าย องค์กรต่างๆพิจารณาพัฒนา/เพิ่มเติม/ต่อยอด ช่องทางและรูปแบบการออมที่ดำเนินการอยู่ โดย
 - 5.1 ปรับเกณฑ์การเข้าร่วมกองทุนให้มีความครอบคลุมประชากรกลุ่มต่างๆ และกลุ่มองค์กรในชุมชนให้มากขึ้น เช่น ผู้ที่อายุมากกว่า 60 ปี (หรือผู้ประกันตน ตาม ม.39 และ ม.40 ของ พรบ.ประกันสังคม พ.ศ.2533)
 - 5.2 พัฒนารูปแบบการฝากเงินที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น และมีต้นทุนในการทำธุรกรรม เช่น การฝากเงิน ให้ต่ำที่สุด
 - 5.3 ร่วมมือกับสถาบันการเงินที่เข้าร่วมกับกองทุน เช่น สถาบันการเงินชุมชนที่มีมาตรฐานการดำเนินการในทุกระดับ โดยการออกแบบให้เชื่อมโยงกันระหว่างสถาบันการเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ
 - 5.4 สนับสนุนเงินสมทบของรัฐบาลเพียงพอที่จะให้มีแรงจูงใจในการออมระยะยาวเพิ่มขึ้น
 - 5.5 รณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุกทุกช่องทางให้ตรงและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย แต่ละกลุ่มมากยิ่งขึ้น
6. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอรัฐบาลพิจารณาเปิดโอกาสให้เงินสนับสนุน/ช่วยเหลือในรูปแบบสวัสดิการแบบต่างๆ เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เงินอุดหนุนเด็กเล็ก สามารถนำไปใช้ในการออมเพื่อสังคมสูงวัยโดยตรงได้ด้วย นอกเหนือจากการใช้เพื่อลดค่าครองชีพในรูปแบบที่เป็นอยู่เท่านั้น
7. ขอให้สถาบันการเงิน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นสมาคมประกันชีวิตออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม และบริบทในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันของประชากรที่มีความหลากหลาย ทั้งในแง่ช่วงวัย ในแง่การทำงาน ในแง่ที่ตั้ง ในแง่ฐานะเศรษฐกิจ และในแง่อื่นๆ

การรับรองและการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออม

8. ขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(ทส.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์วนศาสตร์เพื่อชุมชน และสภาองค์กรชุมชน ร่วมกันดำเนินการเพื่อรับรองสิทธิและขึ้นทะเบียนของผู้ปลูกไม้ยืนต้นในการตัด/แปรรูป/จำหน่ายไม้ยืนต้นที่ปลูกขึ้นในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของตนเอง ทั้งที่จะนำมาใช้ในครัวเรือน และใช้เพื่อการจำหน่าย เพื่อที่จะได้เป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสำหรับการออมเพื่อเตรียมเข้าสู่ความเป็นผู้สูงอายุในอนาคต รวมถึงส่งเสริมการปลูกต้นไม้แบบผสมผสาน การประเมินเนื้อไม้ ส่งเสริมอาชีพ การประเมินคาร์บอนเครดิต
9. ขอให้กระทรวงการคลัง ร่วมกับ ทส. สภาองค์กรชุมชน ภาคเอกชน และภาคประชาชน ดำเนินการออกแบบระบบและจัดตั้งองค์กรส่งเสริมการปลูกไม้เพื่อการออม หรือการจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมให้เกษตรกรลงทุนปลูกและดูแลไม้ยืนต้นในพื้นที่กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกและดูแลรักษาไม้ยืนต้นในพื้นที่สาธารณประโยชน์/พื้นที่ที่ชุมชนดูแลรักษา ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมลงทุนในการปลูก/ดูแลรักษาไม้ยืนต้น และรับรองไม้ยืนต้นที่ปลูกให้สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ในการทำธุรกรรมต่างๆ (เช่น การประกันตัว การกู้ยืม การลงทะเบียนเรียน) เพื่อเป็นสวัสดิการระยะยาวของตนได้
10. ขอให้กระทรวงพาณิชย์ ทส. กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรวมถึงองค์กรส่งเสริมการปลูกไม้เพื่อการออม (หากมีการจัดตั้งขึ้น) พัฒนาระบบการใช้ประโยชน์ไม้ยืนต้นเพื่อการออมในรูปแบบต่างๆ เพื่อรักษาระดับและเพิ่มพูนมูลค่าของไม้ยืนต้นเพื่อการออม รวมถึงการประกาศให้เนื้อไม้จากไม้ยืนต้นบางชนิดเป็นสินค้าควบคุมราคาไม่ให้ราคาตกต่ำ จนเป็นความเสี่ยงของผู้ออม

การรับรองและการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออม

11. ขอให้กรมป่าไม้ ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมถึง องค์กรส่งเสริมการปลูกไม้เพื่อการออม (หากมีการจัดตั้งขึ้น) พัฒนาและออกแบบระบบฐานข้อมูลการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออมสำหรับเกษตรกร ชุมชน และประชาชนทั่วไป แบบออนไลน์ที่มีความสะดวกในการใช้งาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการการปลูกไม้ยืนต้น ทั้งการป้องกันความเสี่ยง การกระจายความเสี่ยง การประกันความเสี่ยง และการจัดการโลจิสติกส์ เพื่อการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม

12. ขอให้มหาวิทยาลัย กรมป่าไม้ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาชน พัฒนาองค์ความรู้ และออกแบบระบบการจัดการความรู้และการสืบค้นข้อมูลอัตโนมัติ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและการดูแลรักษาไม้ยืนต้น ตั้งแต่การเลือกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับภูมินิเวศ อัตราการเจริญเติบโตของไม้ยืนต้นแต่ละสายพันธุ์ในแต่ละภูมินิเวศ รูปแบบการปลูกและการสร้างรายได้เสริมในระหว่างการปลูกไม้ยืนต้น แนวทางการดูแลรักษาและการตกแต่งทรงพุ่มของไม้ยืนต้น ข้อมูลราคาเนื้อไม้ยืนต้นตามเวลาจริง และรูปแบบแนวทางการนำไม้ยืนต้นไปใช้ประโยชน์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนการลงทุนในการปลูก/ดูแลรักษา/ใช้ประโยชน์ไม้ยืนต้นของประชาชน ระบบการสนับสนุนในการลงทุนเพื่อการปลูกไม้ยืนต้นของภาครัฐ

13. ขอให้กระทรวงการคลัง และ ทส. กระทรวงมหาดไทย สร้างระบบการลงทุนปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่ของรัฐ โดยแบ่งการใช้ประโยชน์ออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นของเกษตรกร ผู้ปลูกและดูแลไม้ยืนต้นในพื้นที่ที่กำหนด ส่วนที่สอง เป็นของประชาชนผู้สนับสนุนเงินลงทุนในกองทุนป่าไม้ และส่วนที่สาม เป็นไม้ยืนต้นที่เหลือเป็นสภาพป่าสมบูรณ์ของรัฐ/พื้นที่สาธารณประโยชน์

14. ขอให้กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือของภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ออกแบบจัดตั้งกองทุนป่าไม้ ที่มีสำนักงานดำเนินการที่ครบวงจร เพื่อทำหน้าที่เป็นคนกลางในการระดมหน่วยลงทุน/หุ้นทุนจากประชาชน การเช่าและการขอใช้พื้นที่ของรัฐ (เช่น ที่ดิน ส.ป.ก. ที่ดินของหน่วยราชการ) การลงทุนปลูกและดูแลรักษาไม้ยืนต้นในพื้นที่ของรัฐ/พื้นที่สาธารณประโยชน์ การจัดการความเสี่ยงในการปลูก/ดูแลรักษาไม้ยืนต้น และการแบ่งปันผลประโยชน์ระยะยาวจากการลงทุนในการปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่ของรัฐ/พื้นที่สาธารณประโยชน์ให้กับเกษตรกร (หรือชุมชน) ผู้ปลูก/ดูแลรักษา ประชาชนผู้ลงทุน และคืนพื้นที่ป่าไม้ให้รัฐบาลเมื่อครบกำหนดการลงทุน

1 5. ขอให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พัฒนามาตรการทางการคลังเพื่อสนับสนุนการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อการออม ตัวอย่างเช่น การลดหย่อนภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ลงทุนปลูกไม้ยืนต้นในที่ดินกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล การลดหย่อนภาษีรายได้ส่วนบุคคลสำหรับประชาชนผู้ลงทุนในการปลูกไม้ยืนต้น การให้เงินทุนหมุนเวียนสำหรับบุคคล/ชุมชนที่ลงทุนในการปลูกไม้ยืนต้นเป็นรายปี การให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ที่รักษาและลงทุนเพื่อปลูกไม้ยืนต้นและพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง การใช้เป็นหลักทรัพย์ในการประกันหนี้สินของเกษตรกร เป็นต้น

การสนับสนุนการออมในรูปแบบอื่นๆ และการลดภาระหนี้

16. ขอให้ พม. และกระทรวงการคลัง ออกแบบระบบและมาตรการการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง เช่น โครงการบ้านมั่นคง โครงการของการเคหะแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงบ้านที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์ของประชาชน อันจะเป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย และเพิ่มศักยภาพในการออมเงินระยะยาวของประชาชน ทั้งโดยการออมเงินและโดยการออมผ่านมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์

17. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ร่วมมือกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคม และกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มอาชีพในพื้นที่ ในการสนับสนุนการออมในรูปแบบต่างๆ เช่น การออมเวลา การออมขยะ การออมของป่า การออมน้ำ การออมในรูปแบบของการปลูกสัตว์เช่น การเลี้ยงวัว เลี้ยงแพะ ที่สามารถเป็นจุดเริ่มต้นของการออมในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป

18. ขอให้ กระทรวงการคลัง ร่วมกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพและแนวทางในการลดภาระหนี้ในระบบ/นอกระบบของผู้สูงอายุในปัจจุบันที่ยังขาดที่พึ่งพิง ยากจน และมีรายได้น้อย เพื่อลดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ โดยอาจมีมาตรการในการลดหย่อนหนี้ให้กับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงอายุ

19. เสนอให้สำนักนายกรัฐมนตรีพัฒนากองทุนระดับท้องถิ่น ให้บูรณาการเป็นกองทุนเดียวกัน หรือกองทุนที่เชื่อมโยงประสานกัน เพื่อรองรับสังคมสูงวัย

มติ 2

การเสริมสร้างศักยภาพ และการจัดการของชมรมผู้สูงอายุ

การส่งเสริมผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผ่านการรวมกลุ่มนั้น เป็นการเสริมสร้าง สุขภาวะที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุรูปแบบหนึ่ง ปัจจุบันการรวมกลุ่มมีจำนวนมาก มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งและศักยภาพในการบริหารจัดการของกลุ่มของผู้สูงอายุนั้นๆ เอง การส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุจึงเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่อไป

สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ได้พิจารณารายงานเรื่อง สถานการณ์ นโยบาย มาตรการและกลไกเพื่อนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทย

รับทราบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและรูปแบบครอบครัวทำให้การพึ่งพิงตนเองของผู้สูงอายุเป็นเรื่องจำเป็นและทวีความสำคัญยิ่งขึ้น การเข้าร่วมกลุ่มคนวัยเดียวกันและมี กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาด้านกาย จิต ปัญญา และสังคม ของผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มมีทั้งความสำเร็จและอุปสรรค ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาต่อไป

ตระหนักว่า ปัจจุบันการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในลักษณะชมรมผู้สูงอายุเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีจำนวนมากเท่าที่มีตัวเลขและฐานข้อมูลมีถึง 28,245 ชมรม แต่ที่มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนา กลุ่มและสมาชิกไปได้อย่างดีและเหมาะสมมีเพียงจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ประสบปัญหาหลายประการ และการพัฒนาเป็นไปอย่างเชื่องช้า ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผู้สูงอายุ อย่างแท้จริง นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยสนับสนุนการรวมกลุ่มยังไม่สามารถดำเนินงานส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุได้ตามแผนงาน และยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เชิงพัฒนาได้อย่างเต็มที่

ชื่นชมว่า กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย มีเจตจำนงที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาคนแบบบูรณาการตลอดช่วงชีวิต ซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุ ผ่านการบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือ และในส่วนระดับปฏิบัติการนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ชุมชน สถาบันทางสังคมต่างๆ ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน และเครือข่ายภาคสังคม ได้ดำเนินการสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุและส่งเสริม การจัดกิจกรรมในทุกระดับอย่างบูรณาการ

ห่วงใยว่า การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุยังมีข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยี การแสวงหาทรัพยากร ทุกด้าน และเทคนิคในการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ๆ รวมถึงการขาดระบบฐานข้อมูลที่จะนำมา ใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผน

จึงมีมติดังนี้

1. ขอให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กรมกิจการผู้สูงอายุ สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ และสหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุ (ศพอส.) รวมทั้งศูนย์ชมรมผู้สูงอายุในชุมชนเป็นพื้นที่กลางสำหรับผู้สูงอายุ เป็นสถานที่ ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมภายใต้การบริหารงานโดยผู้สูงอายุ ร่วมกับ หน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และประชาชนทุกวัยในชุมชน โดยทำหน้าที่ประสานความร่วมมือ การสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อบริหารจัดการและส่งเสริมการรวมกลุ่มและทำกิจกรรม ของผู้สูงอายุให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

2. ขอให้สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ดำเนินการ

2.1 พิจารณาทบทวน ขยายฐานคิดเดิมในการดำเนินงานกับชมรมผู้สูงอายุที่เป็น เครือข่ายจากการประสานงานไปสู่การสนับสนุนด้านต่างๆ รวมทั้งร่วมผลักดัน นโยบายด้านผู้สูงอายุที่มาจากชมรมผู้สูงอายุสู่การพิจารณาในระดับชาติอย่าง จริงจัง

2.2 พิจารณาจัดทำฐานข้อมูลชมรมผู้สูงอายุที่เป็นเครือข่ายให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแผนงานการขับเคลื่อนนโยบาย

2.3 พิจารณาร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชา สังคม เพื่อสนับสนุนให้กลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศมีความเข้มแข็ง สามารถ

ดำเนินกิจกรรมตามเป้าหมายและแผนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่
ได้

2.4 ดำเนินการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของสมาคมฯ ให้ทั่วถึง และเพิ่มช่องทางการสื่อสารเพื่อให้ชมรมผู้สูงอายุเข้าถึงได้มากขึ้น

3. ขอให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินการดังนี้

3.1 จัดทำโครงการทดลองเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างตัวแบบการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุที่เป็นการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายมิติ ที่มีผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง และเป็นตัวอย่างที่ดีในพื้นที่ต่างภูมิภาค ร่วมกับสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ และถอดบทเรียนรู้ไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานต่อไป

3.2 สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแกนนำผู้สูงอายุจากบุคคลต่างวัย เพื่อพัฒนาสู่การทำงานร่วมกับชมรมผู้สูงอายุต่อไป

4. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ

4.1 สนับสนุนงบประมาณให้จัดทำฐานข้อมูลชมรมผู้สูงอายุ แก่สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายทิศทางการพัฒนาผู้สูงอายุ

4.2 ปรับปรุงระเบียบกองทุนผู้สูงอายุ ที่จะเอื้ออำนวยให้มีช่องทางการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ

5. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา ปกครองจังหวัด ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ กลไกระดับจังหวัด เช่น เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัด เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 ส่งเสริมและสนับสนุน ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี กลไกในการบริหารและการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้ชมรมผู้สูงอายุมีความเข้มแข็ง โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

5.2 ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขต (พชช.) และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ร่วมกับ สช. สสส. สปสช. กสธ. พม. พอช. และองค์กรที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการ

ขับเคลื่อนการรองรับสังคมสูงวัย ในมิติการรวมกลุ่มพลังผู้สูงอายุให้มีศักยภาพผ่าน
เครื่องมือต่างๆ ที่มีในสังคม

6. ขอให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
และศึกษา วิจัย รวมทั้งจัดบริการทางสังคม ร่วมกับชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ
ชมรมผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็ง

มติ 3

การปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ค้อย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน่วยปฏิบัติงานที่มีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถขับเคลื่อนร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เป็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญ ที่ช่วยให้พลเมืองมีสุขภาวะที่ดี ดังนั้นการจัดตั้ง 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี จึงเป็นหนึ่งในภารกิจที่ทุกภาคส่วนควรร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมความคิดให้เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของพลเมืองทุกคน

สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ได้พิจารณารายงานเรื่อง สถานการณ์ นโยบาย มาตรการและกลไกเพื่อยุทธศาสตร์รองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทย

รับทราบว่า ผู้สูงอายุไทยอยู่ในภาวะช่วยตัวเองไม่ได้มากถึงร้อยละ 5 รวมถึงอยู่ตามลำพังคนเดียวใน พ.ศ.2560 มีถึงร้อยละ 11 สัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังกับคู่สมรสได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 21 นอกจากนี้ ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในเขตเมืองเคยหกล้มขณะเดิน/ยืนหรือตกจากเตียง/เก้าอี้/ที่สูง ถึงร้อยละ 5 และมีเพียงประมาณร้อยละ 2 เท่านั้นที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

รับทราบว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้านการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ได้กำหนดให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนากระบวนการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย และยุทธศาสตร์การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม กำหนดพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี โดยการสร้างบรรยากาศและสภาวะที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่พื้นที่และชุมชน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดให้มีเวทีหรือช่องทางในการพัฒนาและแสดงออกของนักคิดและนักสร้างสรรค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานนวัตกรรม รวมทั้งองค์การสหประชาชาติ ได้กำหนด 11 เป้าหมายที่ทำให้เมืองมีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป้าหมาย พ.ศ.2573 กำหนดให้เมืองรับรองการเข้าถึงที่พักและบริการขั้นพื้นฐาน ระบบขนส่งที่เพียงพอปลอดภัยและราคาไม่แพง มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้

รับทราบว่า กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้ออกระเบียบกรมกิจการผู้สูงอายุ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุและการเสริมสร้างชุมชนที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ.2562 ที่ช่วยคุ้มครองส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตในที่อยู่อาศัยได้สะดวกเหมาะสม ปลอดภัยและสุขอนามัย และความปลอดภัยในการใช้สถานที่สาธารณะ หรือที่จัดกิจกรรมผู้สูงอายุ

ตระหนักว่า หลายภาคส่วนมีความพยายามในการแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงบ้านสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งงบประมาณภาครัฐและเอกชนหลายครั้ง แต่ครั้งในการปรับปรุงก็จะดำเนินการจบกันเป็นแต่ละโครงการและงบประมาณที่กำหนด เนื่องจากผู้ดำเนินการในส่วนภาครัฐ จะใช้บุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกแบบและควบคุม บางส่วนใช้การจ้างเหมาช่างเพื่อดำเนินการปรับปรุง หรือหากเป็นภาคเอกชนส่วนใหญ่จะใช้งบประมาณลงสู่ท้องถิ่น ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและชุมชนจะน้อย ทำให้ไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีความยั่งยืน

ชื่นชม เทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการสร้างระบบที่มีความยั่งยืน โดยดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุपालาน ตามหลักยูนิเวอร์แซลดีไซน์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ อบรม ศึกษาดูงาน และส่งเสริมให้เห็นความสำคัญด้านการปรับสภาพแวดล้อม ควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการอบรมช่างชุมชน (หรือ โครงการอบรมหมอบ้าน) ให้มีความรู้ในการปรับสภาพแวดล้อมให้ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ชื่นชม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์(ตรัง) โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน (Universal Design Center) หรือ ศูนย์อยู่ดี

คาดหวังว่า มีการนำศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคนและตัวอย่างพื้นที่รูปธรรมเป็นตัวอย่างให้พื้นที่นำร่องจัดตั้งศูนย์อยู่ดี ที่เกิดจากความร่วมมือหลายภาคส่วน ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา ชุมชน และเอกชนในพื้นที่มาบูรณาการร่วมกัน

เห็นว่า ศูนย์อยู่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันยังไม่มีกรดำเนินการเป็นรูปธรรมที่กระจายไปสู่ท้องถิ่นมากนัก จึงยังต้องการนโยบายในการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในการจัดตั้งศูนย์อยู่ดีเชื่อมโยงกับระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด

ตระหนักว่า การเชื่อมโยงนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี สู่การปฏิบัติจะดำเนินการในหลายระดับตั้งแต่ต้นนโยบายรัฐบาล แผนปฏิรูป แผนของหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น/ชุมชน ตลอดจนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่ทิศทาง วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

จึงมีมติดังต่อไปนี้

1. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณา

1.1 นำประเด็นการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี เป็นกรอบร่วมบูรณาการกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่ควรเป็นเจ้าภาพหลัก ซึ่งได้แก่ สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงมหาดไทย(มท.) จัดทำแผนการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ รวมทั้งระยะเวลาดำเนินการ และการติดตามประเมินผล รวมถึงหน่วยงานกลางนำมาจัดสรรงบประมาณ เป็นกรอบสำหรับกระทรวง/กรม พิจารณาใช้ประกอบการจัดทำคำของบประมาณ

1.2 มอบนโยบายให้กระทรวง/กรม จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการราชการประจำปี โดยกระทรวง กรม นำนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี มาวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง กรม เพื่อนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี และการจัดทำแผนงานโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงบูรณาการกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งพิจารณาปรับปรุงระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา สามารถใช้งบประมาณและดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุง และก่อสร้างที่อยู่อาศัย และกิจกรรมอื่นๆ ที่สอดคล้องกับการจัดตั้งศูนย์อยู่ดีได้

1.3 มอบนโยบายให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัด จัดทำแผนพัฒนาระยะ 4 ปี และแผนปฏิบัติการราชการประจำปี ตามแนวทางและหลักเกณฑ์ภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551 และให้ความสำคัญกับการบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ 4 ปีของกระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้อง โดยให้สอดคล้องกับนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี รวมถึงการเสนอให้อาคารราชการต่างๆ ทั้งอาคารที่ก่อสร้างแล้วและอาคารที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง และพื้นที่สาธารณะ ต้องมีการออกแบบปรับสภาพแวดล้อม แผนกิจกรรมและแผนบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

2. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา จัดทำแผนพัฒนา 5 ปีและแผนงานโครงการประจำปี องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนพัฒนา 5 ปีและแผนงานโครงการประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี และมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดและอำเภอ โดยออกแบบให้การใช้งานมีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนเหมาะสมตามสภาพปัญหาพื้นที่ได้

3. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา เครือข่ายศูนย์อยู่ดี ทั้ง 5 แห่ง ร่วมกับ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) หรือ พอช. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันการศึกษา หน่วยงานและเครือข่ายสมัชชาสุขภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดระบบกลไกการปรับสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัยในระดับตำบล โดยจัดตั้งคณะทำงานศูนย์อยู่ดีในแต่ละตำบล ทำหน้าที่ 1) รวบรวมช่างชุมชน และนักกิจกรรมชุมชนเป็นเครือข่ายช่างและนักกิจกรรมชุมชน 2) ทำความเข้าใจระบบรองรับสังคมสูงวัย 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการดูงาน ให้ความรู้ 4) ลงไปสำรวจชุมชน ที่อยู่อาศัย และอาคารอื่นๆ ที่ต้องการปรับสภาพให้เหมาะสม สามารถป้องกันอุบัติเหตุได้ และ 5) ดำเนินการออกแบบ ปรับปรุง ซ่อมแซม ก่อสร้างสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย อาคาร ศาสนสถาน รวมทั้งออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้ควรมีการดำเนินงานในชุมชนที่สนใจเพื่อนำร่องจัดตั้งศูนย์อยู่ดีในปีแรก

4. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ร่วมกับคณะทำงานศูนย์อยู่ดีตำบลเป็นหน่วยงานหลัก

- 4.1 ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อบูรณาการงบประมาณจากแหล่งต่างๆ อาทิ งบประมาณจาก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เช่น งบประมาณจากกรมกิจการผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กองทุนผู้สูงอายุ และงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ในโครงการบ้านมั่นคง บ้านพอเพียง กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด หรือการระดมทุนจากภาคธุรกิจ เอกชน เพื่อช่วยให้ศูนย์อยู่ดีมีความมั่นคง ยั่งยืนและสามารถดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4.2 ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อประสานบุคลากรด้านสาธารณสุข ที่สามารถช่วยในการให้ข้อเสนอแนะเรื่องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยฟื้นฟูและดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เครือข่ายต่างๆ ที่ร่วมดำเนินการเห็นถึงความสำคัญด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อม รวมถึงเชื่อมกับเครือข่ายภาควิชาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้กับบุคลากรด้านสาธารณสุข และบุคลากรด้านอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น
- 4.3 ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย และกลุ่มบริษัทพัฒนาเมือง ในการถอดบทเรียนศูนย์อยู่ดี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างศูนย์ฯ และภาคีเครือข่ายถึงปัญหา อุปสรรคและกระบวนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ และดำเนินการจัดทำเป็นคู่มือ ปัจจัย เงื่อนไข และแนวทางที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อยู่ดี

5. ขอให้หน่วยงานภาคการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค เป็นต้น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษาด้านการออกแบบชุมชน ที่อยู่อาศัยหรือก่อสร้าง และการออกแบบกิจกรรม และการจัดการเข้ารับการอบรม และศึกษาดูงานการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในพื้นที่ศูนย์อยู่ดี เพื่อให้สามารถช่วยเหลือในการออกแบบ ก่อสร้างและจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

6. ขอให้ภาคีเครือข่ายด้านงานวิจัย เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย(มส.ผส.) ร่วมกับ

เครือข่ายภาคการศึกษา สนับสนุนการดำเนินการของศูนย์อยู่ดีในการคิดค้นและพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เป็น วัสดุพื้นถิ่น รวมถึงนวัตกรรม จากภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น ภาคการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเป็นต้นแบบ และร่วมกับชุมชนคิดค้นและผลิตนวัตกรรม (Innovation) สำหรับใช้ในชุมชน และ/หรือส่งเสริมให้เกิดการผลิตจำนวนมาก(Mass Product) ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้กับชุมชนได้ รวมถึงพัฒนาศักยภาพในการจัดกิจกรรมและจัดแผนบริหารจัดการ และจัดทำสื่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ

7. ขอให้หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย และกลุ่มบริษัทพัฒนาเมืองสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเอกชน นำประเด็นนโยบายการปรับปรุงสภาพแวดล้อมรองรับสังคมสูงวัย ด้วย 1 ตำบล 1 ศูนย์อยู่ดี พิจารณาประกอบการจัดทำแผนกิจกรรม แผนบริหารจัดการ และแผนลงทุนทางธุรกิจ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงในระดับพื้นที่รวมถึงการรวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ องค์ความรู้และกรณีตัวอย่าง เพื่อช่วยในการเป็นต้นแบบหรือเป็นวัสดุ ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมกิจกรรมและการจัดการให้กับชุมชนได้ รวมถึงการจัดทำสื่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ

มติ 4

ร่วมสร้างชุมชนรอบรู้สุขภาพ และพัฒนาระบบการดูแล ผู้สูงอายุระยะยาว

นโยบายและระบบสำหรับรองรับสังคมสูงวัยในมิติสุขภาพนั้น จะต้องมีการออกแบบการดูแลระยะยาวที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากสิทธิประโยชน์บริการสุขภาพตามสิทธิประโยชน์หลัก เป็นภารกิจที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันออกแบบ รับผิดชอบ ดำเนินการ และรับประโยชน์ร่วมกัน โดยใช้หลักชุมชนรอบรู้สุขภาพมาเป็นเครื่องมือพัฒนาศักยภาพบุคคลและชุมชนให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม

สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ว่าด้วยนโยบายรองรับสังคมสูงวัย ได้พิจารณารายงานเรื่องสถานการณ์ นโยบาย มาตรการและกลไกเพื่อนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทย รับทราบ สถานการณ์การก้าวสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทย และความจำเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย ที่ต้องมีกลไกสร้างความร่วมมือและมาตรการจูงใจ เพื่อบูรณาการทำงานของหน่วยงานรัฐ เอกชน วิชาการ ท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคส่วนอื่นๆ

ตระหนักถึง การสร้างความเป็นชุมชนรอบรู้สุขภาพ เป็นกรอบแนวคิดการสร้างความสามารถของคน กลุ่มบุคคล และชุมชนในการค้นหาความรู้ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็น มีการตรวจสอบและทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับมา เพื่อนำไปสู่ตัดสินใจไปใช้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ความจำเป็นเพื่อให้มีสังคมสุขภาวะ

ชื่นชม สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) สำนักงานประกันสังคม และกรมบัญชีกลาง ที่พัฒนาสิทธิประโยชน์และการจัดการให้ผู้สูงอายุในหลักประกันนั้นๆ สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็น รวมถึงการรักษาพยาบาลที่ต้องดูแลเรื้อรังระยะยาว

ชื่นชม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สถาบันพระปกเกล้าและเครือข่าย ได้ดำเนินการลูกขุนพลเมืองร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุในชุมชน โดยมีข้อสรุปในหลักการว่าประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์อาจจ่ายสมทบเพิ่มเติมด้วยบางกรณีที่เกิดขึ้น พื้นฐานจากรัฐจะจัดสรรให้ได้ ที่มาของการเงินหลักๆควรมาจากระบบภาษีและสนับสนุนเพิ่มเติมจากการจัดการระดับพื้นที่

ชื่นชม สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ที่มีมติรับรองและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายสังคมสูงวัย อันได้แก่ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติมติ 11.3 ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และมติ 2.11 เรื่องการพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง เพราะเห็นความจำเป็นให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลที่บ้านหรือในชุมชนโดยภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตระหนักว่า การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวเป็นการจัดการสาธารณสุขและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการความช่วยเหลือของผู้ที่ประสบภาวะยากลำบาก อันเนื่องจากการเจ็บป่วยเรื้อรัง การประสบอุบัติเหตุ ความพิการต่างๆ มีความจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ทั้งนี้ไม่รวมสิทธิประโยชน์ของบริการสุขภาพที่ระบุไว้แล้วในหลักประกันสุขภาพหลัก เพื่อความยั่งยืนของระบบควรสร้างนโยบายและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการนำศักยภาพชุมชนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

จึงมีมติดังนี้

1. ขอให้กระทรวงสาธารณสุข โดยคณะกรรมการพัฒนานโยบายและขับเคลื่อนระบบสุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และกรมอนามัย เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สื่อสารมวลชน โดยเฉพาะสื่อชุมชนท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาระบบและกลไกเชิงรุกเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้สุขภาพของบุคคลและชุมชนรอบรู้สุขภาพ รวมทั้งมาตรการติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่เผยแพร่อยู่แล้วในชุมชน/สังคมผ่านช่องทางต่างๆ ให้ถูกต้องเท่าทันสถานการณ์และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

2. ขอให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขต(พชข.) และภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ร่วมดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุม

2.1 ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนพื้นที่ เช่น บ้าน ศาสนสถาน สถานศึกษาทุกระดับ หน่วยบริการสุขภาพ เป็นต้น ในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ปรับสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน การมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการใช้สุขภาพที่ดี การคัดกรองภาวะความเสื่อมตามวัย เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเองและผู้เจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนไม่ให้มี อาการแทรกซ้อนหรือเป็นระยะรุนแรงขึ้น รวมถึงการรวมกลุ่มเพื่อสนับสนุนระบบ การดูแลระยะยาวโดยชุมชน เช่น กองทุนหรือสหกรณ์การออมท้องถิ่น ธนาคาร เวลา เป็นต้น

2.2 สนับสนุนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วนในการสร้างสังคมรอบรู้ ด้านสุขภาพ ผ่านกลไก/เครื่องมือการสร้างนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม เช่น สมัชชาพื้นที่ ธรรมนูญพื้นที่ หรือธรรมนูญสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ กองทุน หลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เป็นต้น

3. ขอให้กระทรวงสาธารณสุข โดยคณะกรรมการพัฒนานโยบายและขับเคลื่อนระบบ สุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอนามัย สำนักงานหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติ สำนักงานประกันสังคม กรมบัญชีกลาง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสภาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงาน รัฐอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สถาบันวิชาการ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชน และประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุในชุมชน โดยการเปิดพื้นที่ มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การเงินการคลัง การพิจารณาทบทวนหรือแก้ไขระเบียบกฎหมาย การออกแบบระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว การดำเนินการบริหารจัดการ การเชื่อมโยงและ บูรณาการระบบบริการสุขภาพแบบครบวงจรกับระบบดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง รวมถึงหลัง พ้นภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูผู้สูงอายุจากโรงพยาบาลให้พร้อมกลับสู่ชุมชนในพื้นที่ และการประเมินผล ที่สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมสอดคล้องตามบริบทพื้นที่ได้

4. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็น หน่วยงานหลักร่วมกับ กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สนง.กพ.) และกระทรวงดิจิทัล กระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกันสนับสนุนหน่วยงานรัฐ สถานประกอบการ ภาคเอกชนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาการมีนโยบายของที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการรอบรู้สุขภาพ และสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุโดยบุคคล ครอบครัว และชุมชน ตัวอย่างเช่น การให้พนักงานและ ลูกจ้างในสังกัดสามารถจัดสรรเวลาดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงได้ การจัดหาพื้นที่ ในที่ทำงานหรือสถานประกอบการและดำเนินการให้มีการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงใน ครอบครัวของพนักงานลูกจ้าง การทำงานผ่านระบบสารสนเทศที่ทำให้พนักงานและลูกจ้าง สามารถทำงานที่บ้านพร้อมกับการดูแลผู้สูงอายุไปด้วยกันได้ เป็นต้น

5. ขอให้สถาบันวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) และสถาบันวิชาการ บูรณาการวิจัยเพื่อเป็น ข้อมูลหลักเพื่อใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางภาษี มาตรการทางการเงิน และ มาตรการการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน รวมถึงองค์ความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เอกชน มูลนิธิ กิจกรรมเพื่อสังคม(Social Enterprise) มีกิจกรรม โครงการ สนับสนุนการสร้างชุมชนรอบรู้ สุขภาพ และการดูแลระยะยาว เพื่อเสนอต่อกระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไป พิจารณาดำเนินการ

สำนักมาตรฐานกรรมการสุภาพแห่งชาติ (สช.)

ชั้น 3 อาคารสุภาพแห่งชาติ

88/39 ถนนวิภาวดีรังสิต หมู่ที่ 4 ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 11000

โทรศัพท์ 02-932-9000 แฟกซ์ 02-932-9001-2

